

Thema: Solidariteit

12 november 2022

Voorgangers:	Frank Bockholts en Piet Lahaije
Cantor:	Huub Bukkems
Pianist:	Paul van der Steen
Presentatie:	Armand Klaassen
Techniek:	Harry de Bot
Lichtje vd maand:	Mary Roelofs

Pianomuziek

Mededelingen

Klankschaal

Oasekaars

Welkom en inleiding

Lieve mensen, van harte welkom hier in deze kerk en allen die via de televisie meevieren. Maken we dan samen het teken dat ons christenen verbindt: in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Gisteren hebben we hier het feest van St.-Maarten gevierd. De man die door het volk niet alleen gekozen, maar bijna gedwongen werd om hun bisschop te worden vanwege zijn grote betrokkenheid bij ieder die aandacht en medeleven verdiende. Vandaag verwelkomden we Sinterklaas. Ook iemand die wij graag noemen als het gaat om vrijgevigheid. Dit weekend staat op de kalender voor extra aandacht voor armoede. Allemaal onderwerpen die mij aan het denken zetten over het thema van deze viering. Het is geworden: solidariteit. Solidair zijn met wat, met wie en hoe dan? Solidariteit staat onder druk, maar is hoogstnoodzakelijk in deze tijd van politieke spanningen, oorlog, complottheorieën, meningen. Daarnaast zien we gelukkig ook grote betrokkenheid van heel velen die hulp bieden in de meest denkbare varianten in eigen omgeving en overal op deze wereld. Nog steeds geldt: de meeste mensen deugen. En dat betekent dat solidariteit er altijd zal blijven.

De evangelielezing van vandaag is een andere dan die in het lezingenrooster staat. Ik heb een ander deel uit het Lucasevangelie genomen omdat het begrip solidariteit mij veel bezighoudt, met name door de oorlog in Oekraïne en alles wat daarmee samenhangt en dan met de vraag wat doen we daar mee? Ik hoop dat ieder van ons aan het eind van deze viering het gevoel heeft; het heeft mij aan het denken gezet.

Openingslied:

Een mens te zijn op aarde GvL 432 (*vers 1, 3 en 4*)

Gebod

Goede God, help ons om ruimte te scheppen voor een open klimaat van vrijheid. Laat complotdenkers, bedreigers en haatzaaiers tot inzicht komen dat het een heilloze weg is die voor niemand een oplossing biedt. Inspireer ons opdat wij daar niet van weg kijken en onze mond houden. Geef ons de moed om uw

woord uit te dragen en zo ons steentje bij te dragen op weg naar de zo noodzakelijke vrede voor iedereen.

Vredekaars aansteken

Vredewens

Want wij wanen ons veilig in ons rijke land, maar overal komen barsten in een wereld waarin alles maakbaar en stuurbaar lijkt. Laten we zonder morren een stapje terugdoen en tevreden zijn en ons afvragen wat werkelijk belangrijk is. Om zo vrede te bewaren in onze eigen omgeving. Wensen we elkaar de vrede toe zoals Jezus die bedoelt.

Lied: Vrede voor alle mensen.

Lezing: Om trouw

Solidariteit met de minsten, de onderdrukten en allen die zich afgewezen voelen. We moeten niet buigen en door de knieën gaan voor goden zonder hartzeer, voor machten zonder mededogen. We moeten ons laten leiden door Gods liefde die ons openhoudt om pijn te verzachten en mededogen te tonen aan allen die dat nodig hebben. Laten we trouw blijven aan hen die vechten voor voedsel en vrede. Dat wij met hen de duiven voeren en niet de haviken. Geen vertrouwen schenken aan machthebbers in hun gang over lijken, maar strijden met de machtelozen in hun hang naar bevrijding. We moeten ons niet laten meeslepen door grootspraak van de zelfverzekerden, maar ons laten overtuigen door de roep van de vertwijfelden. Niet het gevoel van onmacht, maar de moeite van solidariteit moet ons in beweging zetten en houden, ook voor de hongerlijders ver van onze tafel en de verdrukten ver van ons bed. Zo roept ons onze God.

Lied: Wees hier aanwezig, GvL 647

Lezing: Lucas 3, 7-16

Johannes zei tegen de mensen die massaal uitliepen om zich door hem te laten dopen: 'Adderengebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel? Breng vruchten voort die een nieuw leven waardig zijn en zeg niet meteen tegen jezelf: Wij hebben Abraham als vader. Want ik zeg jullie: God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken! Ja, de bijl ligt al aan de wortel van de boom: iedere boom die geen goede vruchten draagt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.'

De mensen vroegen hem: 'Wat moeten we dan doen?' Hij antwoordde: 'Wie twee stel onderkieren heeft, moet delen met wie er geen heeft en wie eten heeft moet hetzelfde doen.' Er kwamen ook tollenaars om zich te laten dopen en die vroegen hem: 'Meester, wat moeten wij doen?' Hij zei tegen hen: 'Vorder niet meer dan wat jullie is opgedragen.' Ook soldaten kwamen hem vragen: 'En wij, wat moeten wij doen?' Tegen hen zei hij: 'Jullie mogen niemand afpersen en je ook niet laten omkopen, neem genoeg met je soldij.'

Het volk was vol verwachting en allen vroegen zich af of Johannes misschien de Messias was, maar Johannes zei tegen hen: 'Ik doop jullie met water, maar er komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om de riem van zijn sandalen los te maken. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur.'

Lied: Hij die gesproken heeft GvL 616 (vers 1 en 3)

Levend woord

Wat zegt Johannes tegen zijn toehoorders? Scheldt hij ze uit of is het zijn manier om mensen tot nadenken en luisteren te bewegen? Ik zou de term Adderengebroid hier niet willen gebruiken, maar wel probeer ik iedereen tot nadenken te bewegen.

Er is veel aan de hand in deze wereld en ik denk dat we op niet al te lange termijn veel veranderingen zullen meemaken. We zullen veel bewuster keuzes moeten gaan maken omdat veel van wat we nu normaal vinden over een tijdje niet meer zo normaal zal zijn.

Als ik hoor praten over draagvlak in de samenleving over welk onderwerp dan ook, kijk ik eerst wie die vraag stelt. Want het is, zeker in de nieuwsrubrieken en de talkshows, vanuit welke hoek die vraag gesteld wordt en hoe die geformuleerd is. Vaak is de vraagstelling suggestief en wordt degene die de vraag moet beantwoorden al in een bepaalde hoek gezet.

Draagvlak is een ander woord voor: hoe is het gesteld met onze solidariteit? Met name de oorlog in Oekraïne houdt mij erg bezig. Het gaat in deze oorlog niet om landjepik, om gebiedsuitbreiding, maar het is inmiddels om een strijd geworden tegen zichzelf, tegen het westen en tegen alles wat wij normaal vinden en een strijd die geen rekening houdt met landsgrenzen. Dat geldt ook voor de terreurbewegingen in Afrika en Azië. Daar liggen allerlei oorzaken aan ten grondslag. Maar de gevolgen zijn over de hele wereld voelbaar. Eigenlijk hebben al die crisissen naar mijn mening allemaal dezelfde oorzaak: We gunnen elkaar niet genoeg levensruimte, of het nu gaat om klimaat of grondstoffen, CO2 of stikstof, of complottheorieën. Allemaal hebben we onze eigen belangen, meningen die feiten worden en die gaan dan vaak boven het algemeen belang. Vaak hebben tegenstanders allebei gelijk, omdat ze met oogkleppen op naar bepaalde details kijken. De een zegt dat je een appel moet schillen en de ander beweert met stelligheid dat de meeste vitaminen in en onder de schil zitten. Maar een appel eten is in allebei de gevallen heel gezond.

Er zijn meer goede wegen waarlangs we kunnen. Hier in het westen waar we voldoende geld, techniek en andere mogelijkheden hebben om steeds makkelijker en luxer te leven gaat dat vaak ten koste van grote delen van de wereld, omdat wij het gelijk aan onze kant willen hebben vanwege economische belangen. Het lijkt wel of de wereld uit elkaar aan het vallen is.

Oog hebben en aanvoelen wat wij kunnen doen om ieder mens een menswaardig leven te laten leiden. Dat is waar Johannes zijn toehoorders toe oproept en wat wij ons in deze tijd zeer moeten aantrekken. Ben solidair met alle mensen. Laat je horen als mensen puur naar eigen belang kijken.

'Wat moeten wij dan doen?' vragen de mensen aan Johannes. Deze vraag moeten wij ook steeds aan onszelf stellen. Hoe solidair zijn wij met de mensen om ons heen, maar zeker ook met de mensen ver weg? Als wij in de problemen zitten verwachten we ook dat anderen ons helpen. Van de overheid verwachten we nu ook financiële steun. Dus laten we niet mopperen als we een tandje terug moeten omdat we vanwege oorlog, energie, klimaat en grondstoffen een tandje terug moeten. Laten we solidair zijn met ieder die dat nodig heeft. Solidair blijven met Oekraïne. Verdeel en heers is nu geen optie. Gelukkig zijn er heel veel initiatieven van groepen, individuen, ook op politiek gebied die fantastische hulp bieden. We moeten volhouden, ook als dat betekent dat we minder van de luxe kunnen genieten.

Morgen is het werelddag der armen. De Verenigde Naties hebben dat lang geleden ingesteld en houden

dat op 17 oktober, maar Paus Franciscus vindt dat niet genoeg en heeft daar in 2017 nog eens extra aandacht voor gevraagd. Dan wordt er wereldwijd in de katholieke kerken aandacht aan besteed. Dat is prachtig, net als al het gepraat over klimaat en vluchtelingen. Maar waar het werkelijk om moet gaan is daadkracht. Niet de vraag over wat we zouden kunnen, maar wat we werkelijk doen. Solidariteit betekent dat er resultaat geboekt wordt. Dat is geven wat je missen kunt, maar je ook afvragen wat je doet, wat je koopt, wat je wilt hebben, of dat niet ten koste gaat van een ander.

Rutte heeft deze week de VVD met een smoesje over de streep getrokken om in te stemmen met de asielwet met een heel vage toezegging om de instroom te beperken. De vluchtelingenstroom is voor een groot deel onze eigen schuld. Het westen is veel te weinig solidair met arme landen. Profiteert ervan. Een van onze voormalige generaals die veel Afrika VN-acties heeft geleid, heeft een boek geschreven en een internationale organisatie op poten gezet om overheden duidelijke te maken dat droogte, overstromingen, uitbuiting en onlusten allemaal met elkaar te maken hebben. Logisch dat dit een vluchtelingenstroom in gang zet en houdt en dat die mensen dan deze kant uitkomen. Als wij solidair met hen zouden zijn, dan hadden zij een menswaardig bestaan en wij geen politiek probleem met asielzoekers en vluchtelingen.

De oproep van Johannes is zo actueel als maar zijn kan. Sta op tegen onrecht en gun ieder een menswaardig leven. Jezus is ons dat voor komen doen en veel van zijn acties zijn opgeschreven en kunnen we nalezen en kunnen we ook naleven. Van ons wordt niet verwacht dat wij ons leven daarvoor geven. Oekraïense soldaten geven hun leven voor hun recht op vrijheid en waardigheid en vele anderen doen dat ook.

Gelukkig zijn er heel veel goede bewegingen op deze aardbol. Behalve de professionele organisaties zoals Rode Kruis, Voedselbank, Artsen zonder Grenzen, zijn er ook heel veel particuliere en persoonlijke acties die op allerlei creatieve manieren anderen vooruit helpen. Denk aan de hulptransporten naar Polen en Oekraïne. Gelukkig, de meeste mensen deugen en zijn solidair.

Waar het om gaat is dat wij individueel, georganiseerd, maar zeker ook politiek ons laten leiden door menselijke waarden, dus ook voor armen en asielzoekers. Om die keuzes te kunnen maken kunnen we ons laten inspireren door God, door de heilige Geest, door Jezus; het maakt niet uit wie je daarbij te hulp vraagt. Die klopt bij je op de schouder met de vraag of je wilt luisteren naar goede raad en daar mee aande slag wil.

De oproep van Johannes is actueler dan ooit.

Stilte en pianomuziek

Geloofsgebed

Allen

**Wij geloven in God,
die op deze aarde vele namen heeft,
die voor ons niet te omvatten,
niet te begrijpen is,
naar wie wij steeds op zoek zijn.**

Voorganger

Wij geloven in Jezus christus,
die de mensen uit hun traditionele levensritme wakker schudde,
die zich het lot van minderheden aantrok,
die streed voor gerechtigheid,

Allen

**Die een leven van liefde leidde,
die door zijn dood onmiskenbaar
de andere weg opende
dan die van haat en geweld.**

Voorganger

Wij geloven, dat de Geest ons met elkaar verbindt.
Dat deze Geest de enige weg is in een nieuwe wereld van gerechtigheid en vrede. Amen.

Voorbede

Acclamatie: Wek uw kracht (*Refrein uit GvL 647*)

Bidden we om bevrijding uit de heersende rechtsorde.
Dat we ons niet lenen, nu niet en nooit niet,
voor het recht van de sterkste,
voor een economie van stenen voor brood.

Bidden we om bevrijding uit de spiraal van geweld.
Dat wij niet meegaan op de heilloze weg
van verdachtmakingen en complottheorieën,
van terreur op terreur

Bidden we om bevrijding uit onze apathie.
Dat wij ons leven niet uitzitten,
maar samen met anderen
ons werk en onze tijd uitbuiten
voor meer gerechtigheid en een glimp van echt vrede.

Bidden we om bevrijding
uit niet enkel en alleen onze eigen zorgen,
maar dat we ons meer verbinden met ook zovelen
op zoek naar goed en eerlijk leven
en solidariteit naar allen die dat nodig hebben en verdienen.

Acclamatie: Wek uw kracht (*Refrein uit GvL 647*)

Uit het intentieboek en degenen die een intentie uitspreken.
Moment stilte voor eigen intenties.

Lichtje van de maand

Acclamatie: Wek uw kracht (*Refrein uit GvL 647*)

Onze Vader

Onze Vader

**God van hemel en aarde
diep in ons verborgen,
laat jouw wil geschieden
Geef ons dagelijks wat wij nodig hebben
naar lichaam en naar ziel.
Vergeef ons onze tekortkomingen
en leer ons mild te zijn
voor onszelf en voor anderen.
Houd ons wakker
en laat ons steeds het goede doen
want van jou is de toekomst
tot in eeuwigheid. Amen**

Brood delen

Eens, lang geleden, is de mens begonnen met zaaien en maaien,
met dorsen en malen. Zo bakte hij het eerste brood.
Om goed van te eten en dan weer verder te gaan.

Eens, lang geleden, is de mens begonnen met zoeken en vinden,
met geven en delen.

Hij nam het brood en werd de eerste die zei:
'brood met anderen gedeeld om mens van te worden,
en dan weer met velen verder te gaan.

Eens, zullen we leven, van geven en ontvangen,
van aanzien en beminnen,
van solidariteit, vasthoudendheid en doorzettingsvermogen.
Dan zullen we weten dat waar liefde wordt gedeeld, het leed wordt vergeten.

Laten we dan met het delen van dit brood blijk geven van wat Jezus bedoelt en wat er staat geschreven:
bemin uw naaste als uzelf. Deel, geef en ben onbaatzuchtig.

Lied: Tafel der armen

VLB 868. De Tafel der armen – Wat in stilte bloeit

Wat in stilte bloeit, in de schaduw van de tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft hij bestemd voor de tafel der armen.
Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar verblijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hier aan deelgeven?
En die in weelde zwelgen en van niets weten,

wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?
Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om,
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Slotgedachte

Leren wij op weg naar toekomst, te zoeken naar gelijkwaardigheden in een wereld vol rassen en talen.
Laten we onze neiging om ons af te zetten tegen het onbekende, proberen om ons in te leven in de
ander en dat het verlangen naar kennismaking de overhand mag hebben. Laten we onze inspiratie
gebruiken om de ander te vinden, niet om mensen christen te maken, maar om christenen mens te laten
zijn. Wordt daar gelukkig van.

Zegenwens

Ga, je bent gezonden
om jezelf te vinden,
bij al wat je doet en zegt.
Wees een open boek,
waarin mensen kunnen lezen
wat God ons zeggen wil.
Wees een blijde Boodschap
van God voor de ander,
wie die ander ook is,
wat hij of zijn ook doet.

Ga, je bent gezonden ...
om vele talen te spreken.
De taal van de liefde,
die begrip brengt.
De taal van verdraagzaamheid,
die grenzen overbrugt.
Dan wordt het onmogelijke
toch waar en samenleven een feest.

Ga, je bent gezonden ...
om Gods gezicht te zijn
in je eigen omgeving.
Want God is als een rechtvaardige Vader,
een goede Moeder,
een trouwe Vriend
een en al belofte.

Ga, je bent gezonden en gezegend
in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Slotlied : Ga met God en hij zal met je zijn. **Muzikale afsluiting**